

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

A6-0507/2008

16.12.2008

MIETINTÖ

julkisesta taloudesta EMUssa 2007–2008
(2008/2244(INI))

Talous- ja raha-asioiden valiokunta

Esittelijä: Donata Gottardi

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	13
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	16

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

on julkisesta taloudesta EMUssa 2007–2008 (2008/2244(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission 24. kesäkuuta 2008 antaman tiedonannon julkisesta taloudesta EMUssa – julkisen talouden laadun rooli EU:n ohjausjärjestelmässä (KOM(2008)0387),
- ottaa huomioon komission 13. kesäkuuta 2007 antaman tiedonannon julkisesta taloudesta EMUssa – 2007 – Vakaus- ja kasvusopimuksen ennalta ehkäisevän osion tehokkuuden varmistaminen (KOM(2007)0316),
- ottaa huomioon komission 7. toukokuuta 2008 antaman tiedonannon EMU@10:stä: saavutukset ja haasteet talous- ja rahaliiton kymmenen ensimmäisen vuoden jälkeen (KOM(2008)0238),
- ottaa huomioon 26. huhtikuuta 2007 antamansa päätöslauselman julkisesta taloudesta EMUssa 2006¹,
- ottaa huomioon 22. helmikuuta 2005 antamansa päätöslauselman julkisesta taloudesta EMUssa – 2004²,
- ottaa huomioon 12. heinäkuuta 2007 antamansa päätöslauselman euroaluetta koskevasta vuosittaisesta kertomuksesta 2007³,
- ottaa huomioon 14. marraskuuta 2006 antamansa päätöslauselman euroaluetta koskevasta vuotuisesta kertomuksesta 2006⁴,
- ottaa huomioon 20. helmikuuta 2008 antamansa päätöslauselman kevään 2008 Eurooppa-neuvostolle tiedotettavista Euroopan parlamentin Lissabonin strategiaa koskevista näkemyksistä⁵,
- ottaa huomioon 15. marraskuuta 2007 antamansa päätöslauselman Euroopan eduista: menestyminen globalisaation aikakaudella⁶,
- ottaa huomioon 15. helmikuuta 2007 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin taloudellisesta tilanteesta: alustava kertomus talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista vuodeksi 2007⁷,

¹ EUVL C 74 E, 20.3.2008, s. 780.

² EUVL C 304 E, 1.12.2005, s. 132.

³ EUVL C 175 E, 10.7.2008, s. 569.

⁴ EUVL C 314 E, 21.12.2006, s. 125.

⁵ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0057.

⁶ EUVL C 282 E, 6.11.2008, s. 422.

⁷ EUVL C 287 E, 29.11.2007, s. 535.

- ottaa huomioon komission tiedonannon vero- ja tullipolitiikan merkityksestä Lissabonin strategian toteuttamisessa (KOM(2005)0532) ja 24. lokakuuta 2007 kyseisestä aiheesta antamansa päätöslauselman¹,
- ottaa huomioon 3. heinäkuuta 2003 antamansa päätöslauselman tasa-arvonäkökohtien huomioimisesta julkisten talousarvioiden laatimisessa "gender budgeting"²,
- ottaa huomioon jäsenvaltioiden talouspolitiikan yhteensovittamisesta talous- ja rahaliiton kolmannessa vaiheessa sekä EY:n perustamissopimuksen 109 ja 109 b artiklasta annetun Eurooppa-neuvoston päätöslauselman, joka on Brysselissä 12. ja 13. joulukuuta 1997 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston kokouksen puheenjohtajan päätelmien liitteenä,
- ottaa huomioon 4. marraskuuta 2008 kokoontuneen talous- ja rahoitusasioiden neuvoston päätelmät taloudellisesta tilanteesta, rahoituskriisiin vuoksi toteutettavista toimenpiteistä ja kriisiä koskevan kansainvälisen huippukokouksen valmistelusta,
- ottaa huomioon komission 29. lokakuuta 2008 antaman tiedonannon aiheesta "Finanssikriisistä talouden elpymiseen: eurooppalainen toimintakehys" (KOM(2008)0706),
- ottaa huomioon Brysselissä 15. ja 16. lokakuuta 2008 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan päätelmät rahoitusmarkkinoiden sääntelyn ja valvonnan vahvistamisesta,
- ottaa huomioon 12. lokakuuta 2008 pidetyn euroryhmän valtioiden ja hallitusten päämiesten kokouksen, jonka tavoitteena oli hyväksyä koordinoitu pelastussuunnitelma taluskriisin torjumiseksi,
- ottaa huomioon 7. lokakuuta 2008 kokoontuneen talous- ja rahoitusasioiden neuvoston päätelmät välittömistä toimenpiteistä rahoitusmarkkinoiden häiriöiden vuoksi ja 22. lokakuuta 2008 antamansa päätöslauselman Eurooppa-neuvoston kokouksesta 15. ja 16. lokakuuta 2008³,
- ottaa huomioon 14. toukokuuta 2008 annetut talous- rahoitusasioiden neuvoston päätelmät julkisen talouden laadusta: Sosiaalimenojen tulevan käytön tehokkuuden ja vaikuttavuuden varmistaminen ja eteneminen julkisen talouden laatua koskevassa analyysissä,
- ottaa huomioon 9. lokakuuta 2007 annetut talous- ja rahoitusasioiden neuvoston päätelmät julkisen talouden laadusta: julkisen hallinnon nykyaikaistaminen,
- ottaa huomioon 10. lokakuuta 2006 annetut talous- ja rahoitusasioiden neuvoston päätelmät julkisen talouden laadusta,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 45 artiklan,
- ottaa huomioon talous- ja raha-asioiden valiokunnan mietinnön (A6-0507/2008),

¹ EUVL C 263 E, 16.10.2008, s. 441.

² EUVL C 74 E, 24.3.2004, s. 746.

³ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2008)0506.

- A. katsoo, että velvollisuutenamme tulevia sukupolvia kohtaan on huolehtia korkealaatuisesta julkisesta taloudesta, jonka tavoitteena on kestävä kehitys, ja toteaa, että tämä on nykyisessä markkinoiden voimakkaassa myllerryksessä erityisen tärkeää,
- B. katsoo, että on kehitettävä Euroopan unionin tasolla ja etenkin euroalueella koordinoitua korkealaatuisen julkisen talouden politiikkaa, joka määritellään ja jota arvioidaan yhdenmukaisin yhteisin välinein ja jonka tavoitteena on tukea pitkäaikaista kasvua, jotta pystytään vastaamaan väestörakenteen muutosten, globalisaation ja ilmastonmuutoksen asettamiin haasteisiin,
- C. katsoo, että julkisen talouden tavoitteena on tukea makrotaloudellista kehystä, tarjota julkisia palveluja ja hyödykkeitä sekä tasapainottaa markkinoiden puutteita ja ulkoisten tekijöiden vaikutuksia,
- D. katsoo, että kasvua tukevan korkealaatuisen julkisen talouden käsitteellistä ja toiminnallista kehystä sekä kasvun käyttämistä korkealaatuisen julkisen talouden tärkeimpänä arviointiperusteena ei voida arvioida irrallaan siitä näkökohdasta, että jäsenvaltioiden finanssipolitiikan ja julkisia menoja koskevan politiikan on tähdättävä hyvinvointivaltion ja sosiaaliturvan ylläpitämiseen ja uudistamiseen sekä varojen uudelleenjakoon,
- E. ottaa huomioon, että julkisten investointien alhainen taso Euroopan unionissa (alle 3 prosenttia BKT:sta) ja niiden hajanaisuus vaikuttaa kielteisesti kestävä ja pitkäaikainen kasvun tavoitteeseen, jonka saavuttaminen edellyttää sitä vastoin julkisten menojen tarkkaa kohdentamista ja määrittämistä prioriteettien mukaan,
- F. katsoo, että on välttämätöntä ja aiheellista analysoida ja arvioida julkista taloutta sekä sen kestävyyttä tasa-arvonäkökulmasta,

Taloukkehityksen muuttuminen vuosina 2007 ja 2008 – talous- ja rahoituskriisi ja tulevaisuudennäkymät

1. panee merkille, että tarkasteltaessa julkisen talouden tilaa vuonna 2007 ja vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla havaitaan selvästi, että kehitys on muuttunut ja että talous on taantumassa ja kasvu hidastumassa samalla, kun inflaatioaste pysyy matalampana ja tuloerot kasvavat;
2. on huolestunut Euroopassa ja koko maailmassa vallitsevasta vaikeasta talous- ja rahoitustilanteesta, joka on johtamassa ennennäkemättömään epävakauteen, ja panee merkille julkisen ja yksityisen sektorin välisessä suhteessa kehittymässä olevan uuden dynamiikan sekä muutokset raha- ja talouspolitiikassa, jossa markkinoiden ongelmien ja sääntöjen ja valvonnan puutteen vuoksi julkisen sektorin väliintulo on jälleen muodostumassa keskeiseksi ja välttämättömäksi johtaen joissakin tapauksissa suoranaisiin kansallistamisiin;
3. huomauttaa, että strategisilla aloilla, erityisesti rahoitus- ja liikennealalla, vallitseva kriisi on johtamassa siihen, että julkisia varoja investoidaan yritysten haltuunottoon huolehtimatta siitä, että pelastusoperaatioissa pitäydyttäisiin vain Euroopan talouden

ylläpitämisen ja kehityksen kannalta välttämättömissä toimissa ja varmistettaisiin, ettei niitä toteuteta pelkästään kansallisten etujen vuoksi;

4. katsoo, että komission ja jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että suurille teollisuudenaloille ja rahoitus- ja pankkialalle myönnetystä julkisen sektorin tuesta ja julkisen sektorin osallistumisesta niiden toimintaan aiheutuvat vaikutukset julkiseen talouteen arvioidaan asianmukaisesti; pitää myös aiheellisena, että näitä vaikutuksia arvioidaan suhteessa kilpailuun, sisämarkkinoiden toimintaan ja tasapuolisten kilpailuedellytysten ylläpitämiseen;
5. korostaa, että tarkistettu vakaussopimus tarjoaa jo mahdollisuuden toteuttaa toimia erityisen vakaviin tilanteisiin vastaamiseksi ja että talouden vakauttaminen ja vakaus- ja lähentymisohjelmissä asetetut tavoitteet ovat edelleen äärimmäisen tärkeitä talouden elpymisen ja kasvun kannalta;
6. muistuttaa, että on tärkeää soveltaa Euroopan unionin tasolla koordinoitua lähestymistapaa veronkierron ja veroparatiisien torjumiseksi – kansalaisten, veronmaksajien ja julkisen talouden edun nimissä – etenkin hetkellä, jolla talouden ja teollisuuden suurten toimijoiden hyväksi tehtävät huomattavat julkiset investoinnit ovat vaarassa vaikuttaa kielteisesti talouden vakauttamiseen ja julkisen velan tasoon;
7. korostaa, että on myös kansalaisten, veronmaksajien ja julkisten talousarvioiden kannalta edullista huolehtia siitä, että toteutettaessa mitä tahansa toimenpiteitä ja käytettäessä julkisia varoja rahoituslaitosten pelastamiseksi huolehditaan asianmukaisesta valvonnasta, parannetaan konkreettisesti yrityksen tai laitoksen hallintotapaa ja liiketoimintatapaa, asetetaan tarkkoja rajoituksia johtajien palkoille ja määrätään selkeästä tilivelvollisuudesta julkisille viranomaisille; katsoo, että komission olisi tässä yhteydessä hyödyllistä esittää suuntaviivoja, joiden tarkoituksena on varmistaa erilaisten kansallisten toimintasuunnitelmien johdonmukainen ja koordinoitu toteutus;
8. katsoo, että laajamittaiset julkiset interventiot useissa jäsenvaltioissa pankki- ja rahoitusalan pelastamiseksi tulevat eittämättä vaikuttamaan julkiseen talouteen ja kansalaisten tuloihin; pitää näin ollen välttämättömänä, että verorasitus jaetaan asianmukaisesti ja tasapuolisesti kaikkien veronmaksajien kesken, mikä puolestaan edellyttää yhtäältä, että kaikkia talouden toimijoita verotetaan asianmukaisesti, ja toisaalta, että keski- ja pienituloisten palkkojen ja eläkkeiden verotusta kevennetään vähitellen merkittävästi – verovähennyksin, veroprosentin tarkistuksin ja verojarruun (fiscal drag) liittyvin palautuksin – köyhyyden eikä yksinomaan äärimmäisen köyhyyden vähentämiseksi sekä kulutuksen ja kysynnän kasvun tukemiseksi, jotta näin voidaan vastata suhdanteita tasoittaen nykyiseen taluskriisiin, joka on johtamassa taantumaa;
9. korostaa, että Euroopan makrotalouspolitiikan on vastattava ripeästi ja koordinoitusti taantumien ja talouden epävakauden riskeihin; kannustaa komissiota ja jäsenvaltioita – erityisesti euroryhmän valtioita – käyttämään viisaasti ja yksisuuntaisesti hyväkseen vakaussopimuksen joustavuutta ja sopivia suhdanteita tasaavia välineitä, jotka tähtäävät rakenteellisiin muutoksiin, julkisten varojen tehokkaaseen jakoon, julkisten menojen järjestämiseen uudelleen ja kasvua tukeviin investointeihin Lissabonin tavoitteiden mukaisesti kiinnittäen erityistä huomiota pk-yritysten asemaan;

10. korostaa, että tässä yhteydessä on – etenkin euroalueella – sovellettava palkkapolitiikkaan yhteistä lähestymistapaa, jossa palkkoja korotetaan todellisen inflaation ja tuottavuuden mukaisesti, sillä vero- ja palkkopolitiikka ovat voimakkaita ja tehokkaita keinoja lisätä kysyntää ja talouden vakautta ja kasvua;
11. pitää myönteisenä, että on muotoutumassa päätöksentekoa alueita, joilla euroryhmä toimii (ensisijaisena) poliittisena ja taloudellisena koordinointielimenä, joka etsii nopeita ratkaisuja ja yhteisesti sovittuja strategioita ei pelkästään vastatakseen talous- ja rahoituskriisiin vaan myös elvyttääkseen makrotaloudellista politiikkaa ja yhteisiä investointeja kasvunäkymien parantamiseksi, julkiseen talouteen ja Euroopan unionin taloudelliseen vakautteen kohdistuvien vakavien vaikutusten välttämiseksi ja talous- ja rahapolitiikan välisen tasapainon parantamiseksi Euroopan unionin sisällä;
12. katsoo, että olisi hyödyllistä perustaa pakollinen komission ja jäsenvaltioiden – etenkin euroryhmään kuuluvien valtioiden – välinen kuulemis- ja koordinointimekanismi ennen merkittävien taloudellisten toimenpiteiden hyväksymistä ennen kaikkea, kun on kyse toimenpiteistä, joilla pyritään hillitsemään energian, raaka-aineiden ja elintarvikkeiden hintavaihteluita;

Julkisen talouden kestävyys ja vakaus- ja kasvusopimuksen ennalta ehkäisevien säännösten tehokkuus

13. katsoo, että julkisen talouden kestävyys on välttämätön ja ensisijainen edellytys vakauden ja kasvun sekä kaikkien jäsenvaltioiden makrotalous-, työllisyys- ja ympäristöpolitiikan lisäksi Euroopan unionin kehityksen kannalta olennaisen eurooppalaisen talouden ja yhteiskuntamallin pysyvyydelle;
14. on äärimmäisen huolestunut nykyisen maailmanlaajuisen rahoituskriisin välittömistä vaikutuksista jäsenvaltioiden julkisen talouden kestävyteen ja laatuun; on erityisen huolestunut kriisin vaikutuksesta uusien – euroalueen ulkopuolisten – jäsenvaltioiden reaali-talouteen ja maksutaseeseen, sillä suorien ulkomaisten investointien määrä on vähentynyt voimakkaasti niiden osalta;
15. toteaa, että alijäämä ja julkinen velka vaikuttavat kielteisesti kasvuun siinä mielessä, että ne rajoittavat jäsenvaltioiden liikkumavaraa kriisitilanteessa; kehottaa jäsenvaltioita ponnistelemaan enemmän talousarvioidensa vakauttamiseksi ja julkisen velan vähentämiseksi noususuhdanteen aikana, mikä on edellytys terveelle, kilpailukykyiselle ja kestäväälle eurooppalaiselle taloudelle; muistuttaa lisäksi, että huonosti suunnitelluilla toimilla alijäämän ja julkisen velan vähentämiseksi – kuten umpimähkäisillä julkisten investointien leikkauksilla – on päinvastainen vaikutus pitkän aikavälin kasvunäkymiin;
16. huomauttaa, että uusissa kansainvälisissä olosuhteissa, jotka johtuvat nykyisestä rahoituskriisistä ja talouden laskusuhdanteesta, joka on jo alkanut vaikuttaa työllisyyteen ja kasvuun euroalueella, on vaikea välttää alijäämien kasvamista; ehdottaa tämän vuoksi, että jäsenvaltiot suuntaisivat tarkemmin vakaus- ja kasvusopimuksen sisältämän joustonvaran talouden elpymisen ja kasvun vauhdittamiseksi; kiinnittää huomiota nykyisen rahoituskriisin talousarviovaikutuksiin ja kehottaa komissiota arvioimaan, miten kansallisten rahoituslaitosten pelastamissuunnitelmiin käytettävät julkiset varat vaikuttavat jäsenvaltioiden julkiseen talouteen; kehottaa komissiota tarkastelemaan

vakaus- ja kasvusopimuksessa asetettujen kriteerien vaikutusta nykytilanteessa, kun talouskasvu on hidasta ja useat jäsenvaltiot ovat taantumassa edessä, ja kehottaa arvioimaan nousevien luottokustannusten vaikutuksia jäsenvaltioiden julkiseen velkaan;

17. toteaa, että uudistettu vakaus- ja kasvusopimus on hyvin toimiva; katsoo, että korjaavaa menettelyä on käytetty tyydyttävästi viime vuosina, ja korostaa ennalta ehkäisevien säännösten merkitystä jäsenvaltioiden ja eritoten euroalueen finanssipolitiikkojen kestävyydelle ja lähentymiselle;
18. jakaa komission näkemyksen vakaus- ja kasvusopimuksen ennalta ehkäisevien säännösten merkityksestä, jäsenvaltioille annettavasta tuesta ja kehotuksista ja hyvien käytäntöjen vaihtamisesta; on erityisesti samaa mieltä siitä, että näiden säännösten olisi perustuttava keskipitkän aikavälin finanssipolitiikkaan ja toimien koordinointiin Euroopan tasolla ottaen huomioon, että tehokas toiminta edellyttää yhteistä näkemystä talous- ja finanssipolitiikan haasteista Euroopan unionissa ja voimakasta poliittista sitoutumista niiden kohtaamiseen suhdanteita tasaavin toimin, jotka vievät yhteistä päämäärää kohden;
19. korostaa keskipitkän aikavälin tavoitteen merkitystä erityisenä talous-, finanssi- ja tulopolitiikkaan kytkeytyvänä budjettitavoitteena, johon olisi pyrittävä makrotaloudellisen vuoropuhelun kautta, joka olisi sovitettava kunkin jäsenvaltion tilanteeseen ja joka olisi määriteltävä monivuotiselta pohjalta; kehottaa jäsenvaltioita vahvistamaan keskipitkän aikavälin tavoitteen uskottavuutta sekä kansallisella tasolla ottamalla läheisemmin mukaan hallituksen osastot, kansalliset parlamentit ja työmarkkinaosapuolet (national ownership) että paikallistasolla (sub-national public finance) määrittelemällä aluetasolla vakaus- ja kasvusopimuksen ja keskipitkän aikavälin tavoitteen, joissa otetaan huomioon paikallisten julkisten menojen ja investointien vaikutus julkisen talouteen kansallisella tasolla ja eri maiden kasvunäkymiin;
20. pitää äärimmäisen tärkeänä, että monivuotiset julkisen talouden suunnitelmat ja vuosittaisten talousarvioiden laatiminen ja toteutus ovat johdonmukaisia keskenään; kehottaa jäsenvaltioita olemaan kurinalaisempia laatiessaan makrotaloudellisia ennusteita ja koordinoimaan toimet tarkemmin määritettäessä monivuotisten menokehysten kriteerejä, aikatauluja ja tavoitteita, jotta saadaan varmistettua, että Euroopan unionin finanssi- ja makrotalouspolitiikka tehostuu ja on entistä tuloksellisempaa;
21. huomauttaa, että jäsenvaltiot tarvitsevat lisää rakenteellisia uudistuksia ja tiukempaa budjettikuria samoin kuin suhdanteita tasaavaa veropolitiikkaa, jotka pienentävät valtiontalouden alijäämää noususuhdanteen aikana, ollakseen paremmin valmistautuneita kielteisiin ulkoisiin häiriöihin;
22. korostaa, kuinka tärkeää on laatia sellaisia makrotaloudellisia suunnitelmia ulkoisiin häiriöihin (kuten subprime-rahoituskriisi) puuttumiseksi, joissa otetaan euroalueen tilanteen lisäksi huomioon tilanne ns. kiinnikurojamaiden talouksissa Euroopan unionissa;

Julkinen talous laajemman ja kattavamman talousnäkökulman keskipisteenä

23. huomauttaa, että terveen ja vakaan julkisen talouden perustavoite olisi määritettävä uuden vakaus- ja kasvusopimuksen ja samanaikaisesti Lissabonin strategian kehitystä, kasvua ja kilpailukykyä koskevien näkymien mukaisesti, mihin vaaditaan rakenneuudistusten lisäksi

myös sellaista julkisten menojen koostumusta ja verotusjärjestelmää, joilla tuetaan investointeja (inhimilliseen pääomaan, tutkimukseen ja innovointiin, koulutukseen ja ammattikoulutukseen, korkeakoulutus mukaan lukien, terveyteen, infrastruktuuriin, ympäristöön, turvallisuuteen ja oikeuteen) ja näiden tulojen jakamista uudelleen sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, kasvun ja työllisyyden lisäämiseksi;

24. korostaa, että on tärkeää, että uuteen Lissabonin kierrokseen sisällytettyjen suuntaviivojen mukaisesti määritellyissä julkisen talouden tavoitteissa yhdistetään johdonmukaisesti ja kiinteästi vakaus- ja lähentymisohjelmat kansallisiin uudistusohjelmiin; on vakuuttunut, että terveen ja kasvusuuntautuneen eurooppalaisen julkisen talouden on näyttävä – eritoten euroalueella – julkisten infrastruktuuri-investointien eurooppalaisena politiikkana, joka määrittellään ja jota koordinoidaan yhteisten tavoitteiden pohjalta ja jota voidaan rahoittaa jäsenvaltioiden talousarvioiden ja (osittain) unionin talousarvion lisäksi uusista eurooppalaisista rahoitusvälineistä (kuten Eurobond ja Euroopan investointirahasto), joiden tarkoituksena on tukea Euroopan unionin ja euroalueen kasvua, tuottavuutta ja kilpailukykyä kansainvälisessä ympäristössä;
25. katsoo, että olisi hyödyllistä perustaa pakollinen jäsenvaltioiden parlamenttien kuulemisjärjestelmä – Euroopan parlamentin kuulemisen ohkeen – jotta vakaus- ja kasvusopimuksen mukaiset vakaus- ja lähentymisohjelmat ja Lissabonin sopimukseen sisältyvien yhdenmukaisesti suuntaviivojen mukaiset kansalliset uudistusohjelmat määritettäisiin koordinoitusti siten, että ne liittyvät toisiinsa ja esitetään yhdessä mahdollisesti kunkin vuoden syksyllä;
26. on samaa mieltä siitä, että väestöön liittyvät muutokset lisäävät tarvetta rakenneuudistuksiin, erityisesti eläkejärjestelmien, terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon aloilla; toteaa, että ei pidä keskittyä ainoastaan väestön vanhenemiseen (ja syntyvyyden vähenemiseen) ja jättää huomiotta globalisaation vaikutusta, mukaan luettuna kolmansista maista lähtöisin olevat pysäyttämättömät maahanmuuttajavirrat, joita synnyttävät taloudellisten syiden lisäksi sodat ja luonnonkatastrofit;
27. muistuttaa, kuinka tärkeitä ovat työllisyys- ja sosiaalipolitiikka, joissa otetaan asianmukaisesti huomioon eri sukupolvien, sukupuolten ja erilaisten ihmisten tarpeet ja jotka perustuvat joustoturvan periaatteelle ja siten ennaltaehkäiseville toimille ja palkka- ja muiden tulojen tukemiselle – työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun avulla – niin että keskitytään tuottavuuden lisäämiseen unohtamatta kuitenkin eläkkeiden suojelua; katsoo, että liian pienet eläkkeet eivät ole ainoastaan sosiaalinen ongelma vaan että ne myös lisäävät sosiaaliturvamenoja ja siten julkisen talouden kustannuksia;
28. katsoo, että rahoitusmarkkinat ja -palvelut, jotka sisältyvät Lissabonin strategian toimintalinjoihin, olisi kytkettävä rahoitusvakauteen ja valvontamekanismeihin, jotka antavat suojan kasvuun ja julkiseen talouteen kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia vastaan; on huolestunut uutisista, joiden mukaan ennen kaikkea paikallishallinnon tasolla käytetään johdannaisia ja uusia rahoitusvälineitä, jotka saattavat johtaa paikallisyhteisöt ahdinkoon;
29. katsoo, että julkiseen talouteen on sovellettava uutta lähestymistapaa, joka on järjestelmällinen ja jäsenvaltioiden kesken koordinoitu ja jonka tavoitteena on pitkäaikaisen talouskasvun (ja kasvumahdollisuuksien) tukeminen ja jonka keskeisenä elementtinä on julkisen talouden laadun määrittämiseen ja mittaamiseen suunniteltu

moniulotteinen kehys, joka suojaa Euroopan taloutta ulkoisilta häiriöiltä ja auttaa sitä vastaamaan väestörakenteen ja kansainvälisen kilpailun asettamiin haasteisiin sekä varmistamaan sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja yhteenkuuluvuuden;

Julkisen talouden laatu: tulot ja menot

30. pitää olennaisen tärkeänä, että jäsenvaltiot pyrkivät korkealaatuisen julkisen talouden politiikkaan, joka on yhdenmukaista ja perustuu indikaattoreita ja tavoitteita sisältävälle arviointimenetelmälle ja jonka muotoiluun ja määrittelyyn tulisi ottaa mukaan Euroopan parlamentti ja kansalliset parlamentit; pitää komission ehdotusta hyödyllisenä ja kiinnittää huomionsa talousarviopolitiikkojen arviointijärjestelmään, jossa keskitytään seuraaviin näkökohtiin: julkisten menojen koostumus ja tehokkuus, tulojärjestelmien rakenne ja tehokkuus, julkisen hallinnon tehokkuus ja laatu, hyvä taloushallinto ja korkealaatuisen julkisen talouden politiikkojen koordinoituminen jäsenvaltioiden välillä; kehottaa lisäämään kansallisten talousarvioiden vertailtavuutta edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi;
31. kannustaa jäsenvaltioita ottamaan käyttöön korkealaatuisen julkisen talouden politiikkoja, joihin liittyy talousarviopolitiikan arviointijärjestelmä – kuten tulosperusteinen budjetointi (performance-based budgeting) (OECD:n mallin mukaisesti) – jolla pyritään lisäämään julkisten menojen laatua ja vahvistamaan yhteyttä varojen myöntämisen ja tulosten välillä; toteaa, että hyvä esimerkki tulosperusteisesta budjetoinnista on tasa-arvon huomioiva budjetointi, jota Euroopan parlamentti itse on esittänyt ja edistänyt ja jota sovelletaan vaihtelevassa määrin paikallis- ja keskustasolla eri jäsenvaltioissa ja jota olisi sovellettava johdonmukaisemmin myös Euroopan unionin tasolla; pyytää komissiota laatimaan tulosperusteista budjetointia koskevia menetelmiä, suuntaviivoja ja indikaattoreita, jotka mahdollistavat jäsenvaltioiden raha- ja talouspolitiikkojen vertailun ja yhdenmukaisuuden, ja myöntää, että tämä edellyttää asiasta tietävien ja tiedostavien kansalaisten suurempaa osallistumista ja vastuuntuntoa;
32. pitää myönteisenä komission aloittamaa pohdiskelua, kuinka tehdä tulojärjestelmästä laadukas, tehokas ja toimiva; katsoo, että jäsenvaltioiden verotusjärjestelmien uudistukset voivat lisätä kasvua vain, jos ne kohdistetaan kunkin jäsenvaltion toimielin- ja hallintojärjestelmän, tuotantojärjestelmän ja työmarkkinoiden tiettyihin edellytyksiin (erityisesti työllisyystaso ja pimeiden markkinoiden osuus);
33. muistuttaa eroavaisuuksista jäsenvaltioiden välillä verotaakassa ja verotuksen rakenteissa; myöntää, että on vaikeaa määritellä yksiselitteisesti verouudistus, joka lisäisi kasvua – ottaen huomioon edut (laajempi veropohja) ja haitat (progressiivisuuden heikkeneminen), joita siirtymisellä suorasta verotuksesta kulutuksen verotukseen on; korostaa kuitenkin, että jotkut yhteiset verouudistustoimet voisivat parantaa huomattavasti verojärjestelmän tehokkuutta ja lisätä verotuloja ja työllisyyttä, vähentää vääristymiä ja lisätä kasvua Euroopan unionin tasolla, muun muassa:
 - laajempien veropohjien (ja matalampien veroasteiden) käyttöönotto, jotta vähennetään vääristymiä ja lisätään tuloja,

- työn verotuksen keventäminen tasaamalla verotaakkaa eri veronmaksajaryhmien välillä; kannustin- ja verovähennysjärjestelmien uudelleenjärjestelyt ja eritoten siirtäminen eri aloille ja/tai tekijöille;
34. kiinnittää huomioon siihen seikkaan, että verouudistukset, joilla pyritään terveeseen julkiseen talouteen, kasvuun, tehokkuuteen, yksinkertaistamiseen, vääristymien poistamiseen, veropakolaisuuden ja veronkierron sekä veroparatiisien torjuntaan, ovat tehokkaampia, jos jäsenvaltiot – eritoten euroalueen jäsenvaltiot – koordinoivat ja vahvistavat niitä yhdessä ottaen huomioon sisämarkkinoiden mahdollisuudet kasvuun ja kilpailukykyyn;
35. korostaa kestäväan kasvuun tähtäävien julkisten menojen koostumuksen ydintä ja painottaa, että infrastruktuuriin ja inhimillisen pääomaan tehtävien investointien laatu ja tehokkuus – jos etusija annetaan yleishyödyllisille palveluille ja ne tehdään ihmisten tarpeiden ja väestön koostumuksen pohjalta kiinnittäen erityistä huomiota sukupuolinäkökohtiin ja väestörakenteen muutoksiin – lisäävät Euroopan unionin talouden tuottavuutta ja kilpailukykyä; huomauttaa, että väestön vanhenemisen aiheuttamia paineita sosiaali- ja terveystalouteen voidaan vähentää investoinneilla terveyskasvatukseen; korostaa, että julkisia menoja olisi järjestettävä uudelleen suuntaamalla budjettikohtia kasvua lisääville aloille, käyttämällä julkisia varoja tehokkaammin ja asianmukaisella julkisen ja yksityisen sektorin yhdennetyllä verkostolla;
36. toteaa, että on tarpeen uudistaa ja ajantasaistaa julkista hallintoa, joka on julkisten tulojen ja menojen järjestelmässä avainasemassa, niin että se täyttää tehokkuutta, toimivuutta, tuottavuutta, tulosvastuuta ja tulosten arviointia koskevat kriteerit, jotka on mukautettu julkisen järjestelmän ja jäsenvaltioiden kansallisten ja paikallisten elinten rakenteisiin, ja niin että otetaan huomioon Euroopan unionin toiminnasta aiheutuvat velvoitteet ja mahdollisuudet, jotta julkinen sektori liitetään terveisiin talousarvioihin ja osaltaan lisää talouden kilpailukykyä;
37. toteaa, että keskeisessä asemassa on hyvä varainhoito, joka perustuu sääntöihin ja menettelyihin, joilla pyritään määrittelemään kuinka julkiset talousarviot on valmisteltava, kuinka ne on pantava täytäntöön ja kuinka niitä valvotaan keskipitkällä aikavälillä, ja jossa otetaan huomioon jäsenvaltioiden julkisen talouden vakauttaminen ja julkisten menojen uudelleenjärjestelyt sekä johon on liityttävä kontekstin (unionin, kansallinen ja paikallistaso) analysointimenetelmä ja menetelmä tavoitteiden määrittelemiseksi, mukaan lukien edeltävä ja jälkeensä tehtävä vaikutusten arviointi, tulosten tarkistaminen ja arviointi sekä tulosperusteisen budjetoinnin sopeutusmekanismit; katsoo, että verohallinnon säännöistä olisi tehtävä yhdenmukaisia ja ajankohtaan ja tavoitteisiin mukautettuja eri jäsenvaltioissa, eritoten euroalueella; katsoo, että verohallinnon sääntöjen olisi oltava yhteydessä talouspolitiikkaan yhteisten budjettien, taloutta ja investointeja koskevien valintojen edistämiseksi, niiden olisi oltava samansuuntaisia tehokkuuden lisäämiseksi, kerrannaisvaikutusten aikaansaamiseksi ja merkittävien tulosten saavuttamiseksi, jotka ovat vieläkin tärkeämpiä taloudellisesti vaikeina aikoina, kuten nyt; katsoo, että keskenään koordinoimattomissa kansallisissa talouden elvytysuunnitelmissa on olemassa vaara, että ne tekevät toisensa tyhjiksi; katsoo tämän vuoksi, että kansalliset talousarviot on laadittava yhteisten suhdannenäköymien ja -analyysien perusteella;

38. pyytää komissiota ja jäsenvaltioita edellä mainitun pohjalta kehittämään jäsenvaltioiden budjettipolitiikkojen laadun arviointia ja valvontaa varten koordinoitimenetelmän, joka liittyy läheisesti vakaus- ja kasvusopimuksen mekanismeihin, jossa sovelletaan Lissabonin strategian yhdenmetyjä suuntaviivoja ja joka perustuu järjestelmälliseen laaturaportointiin, korkealaatuisen julkisen talouden politiikkojen arviointiin tulosperusteisen budjetointijärjestelmän avulla ja korkealaatuisen julkisen talouden politiikkojen säännöllisen tarkasteluun;

* *

*

39. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle.

PERUSTELUT

Tarkistettu vakaus- ja kasvusopimus on osoittautunut varsin hyvin toimivaksi. Viimeaikaiset kokemuksen ja tulevat haasteet nostavat kuitenkin esille muutaman seikan, joihin on puututtava. Jäsenvaltioiden on edistytävä kohti kestävä julkista taloutta, kun otetaan huomioon väestön ikääntyminen, etenkin siitä johtuva terveysterveys- ja sosiaalialan kulujen lisääntyminen, sekä ilmastonmuutos ja globalisaatio. Tämä merkitsee, että olemassa olevat varat on käytettävä tuottavammin ja tehokkaammin. Komission tiedonannoissa julkisesta taloudesta EMUssa 2007 ja 2008 esitetään monia seikkoja ja kysymyksiä tulevista parannuksista julkisen talouden politiikassa sekä EU:n että jäsenvaltioiden tasolla. Yhteenvedo näistä on jäljempänä.

Komission tiedonannossa julkisesta taloudesta EMUssa 2007 keskityttiin varmistamaan sopimuksen ennalta ehkäisevien säännösten tehokkuus. Jotta voidaan paremmin arvioida julkisen talouden ennusteiden takana olevia makrotaloudellisia oletuksia ja tuoda esiin riskit, komissio korosti tarvetta vakaus- ja lähentymisohjelmien laajempaa taloudellista arviointia. Toinen tapa vähentää eroja julkisen talouden suunnitelmien ja toteutuksen välillä olisi vahvistaa kansallisten talousarvioiden ja vakaus- ja lähentymisohjelmien välistä yhteyttä. Monissa tapauksissa vakaus- ja lähentymisohjelmilla on hyvin vähän vaikutusta kansallisiin talousarvioprosesseihin. Kolmas asiaan liittyvä kysymys on, perustuuko vuosittainen talousarvio keskipitkän aikavälin toimintasuunnitelmaan ja kuinka. Tähän liittyen käytännöt eri jäsenvaltioissa eroavat. Joissakin maissa on otettu käyttöön kehittyneet keskipitkän aikavälin kansalliset kehykset ja ne toimivat hyvin. Joissakin maissa ainut väline veropolitiikan liittämiseksi monivuotiseen kontekstiin on vakaus- ja lähentymisohjelma. Neuvoston maaliskuussa 2005 esittämässä kertomuksessa, joka on pohja uudistetulle vakaus- ja kasvusopimukselle, korostetaan kotimaisen julkisen talouden ohjausjärjestelmän merkitystä EU:n puitteiden täydentäjänä. Tätä taustaa vasten huomio on viime vuosina keskittynyt siihen, miten verosäännöt ja veroneuvostot vaikuttavat jäsenvaltioihin verotuloihin. Osalla jäsenvaltioista oli aikaisemmin systemaattisesti vaikeuksia noudattaa vakaus- ja lähentymisohjelmiin sisältyviä julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteita. Alkuperäisen vakaus- ja kasvusopimuksen tavoitteesta päästä lähelle julkisen talouden tasapainoa tai ylijäämääseen rahoitusasemaan tuli näissä maissa tavoittamaton. Tätä taustaa vasten jäsenvaltioiden valtiovarainministerit päättivät vakaus- ja kasvusopimuksen vuoden 2005 uudistuksen yhteydessä ryhtyä konkreettisiin toimiin sopimuksen ennalta ehkäisevien säännösten vahvistamiseksi.

Komission tiedonannossa julkisesta taloudesta EMUssa 2008 keskityttiin julkisen talouden laatuun. Tämän analyysin mukaan jäsenvaltioilla on huomattavasti parannettavaa julkisen talouden laadussa. Tarvitaan kokonaisvaltaista finanssipoliittista lähestymistapaa, jonka avulla parannetaan julkisen talouden laatua. Poliittiset toimet voivat olla kasvua suosivia ja kilpailukykyä tehostavia, kun toteutetuilla toimenpiteillä tehostetaan meno- ja tulojärjestelmiä. Ensinnäkin kestävä julkinen talous on avaintekijä talouskasvuun johtavassa finanssipoliitikassa. Hyvin velkaisissa maissa on huomattavasti matalampi kasvu keskipitkällä aikavälillä ja pääomanmuodostuksella on pienempi merkitys BKT:n kasvulle syrjäytymisvaikutuksista johtuen. Toiseksi kun julkishallinnoista tulee liian isoja, niillä on taipumus estää talouskasvua, erityisesti, jos niihin liittyy työn ja pääoman korkea verotus julkisten varojen tehoton käyttö. Kolmanneksi julkisten menojen kasvua tukeva vaikutus

riippuu suurelta osin siitä, voidaanko niiden avulla puuttua markkinoiden puutteisiin ja tuottaa yleistä hyvää. Neljänneksi tulorakenteet, joilla rajoitetaan vääristymiä ja esteitä, ovat tyypillisesti yhteydessä suurempaan kasvuun. Ja lopuksi tulosten saavuttamiseksi kaikilla julkisen talouden edellä mainituilla aloilla tarvitaan julkisen talouden vahvaa ohjausjärjestelmää. Jotta kansallisissa talousarviopolitiikoissa keskityttäisiin enemmän julkisen talouden laatuun, komission tiedonannossa yksilöitiin joitakin toiminta-aloja, jotka perustuvat uudistettuun vakaus- ja kasvusopimukseen ja komission tiedonantoon "EMU@10". Nämä keskeiset toiminta-alat ovat: aiempaa järjestelmällisempi ja kattavampi raportointi, suorituskykyä koskevien tietojen sisällyttäminen talousarviomenettelyihin, verotusjärjestelmien toiminnan tehostaminen ja julkisen talouden laadun säännöllisen tarkastelun aloittaminen.

Esittelijän kanta. Komission suositusten lisäksi esittelijä on ottanut esiin ja kehittänyt joitakin näkökantoja, ehdotuksia ja pyyntöjä, jotka ovat relevantteja meneillään olevien keskustelujen kannalta siitä, kuinka parantaa EU:n julkisen talouden laatua ja suorituskykyä.

Julkisen talouden viime vuosien tilanteen yhteisanalyysi antaa selkeän kuvan meneillään olevan muutoksen laajuudesta ja intensiivisyydestä ja talouden ja kasvun hidastumisen riskistä, johon liittyy korkea inflaatio. Epäonnistumiset markkinoilla ja puutteellinen sääntely ja valvonta edellyttävät julkisen talouden toimia, mikä on ristiriidassa tähän asti vallinneen näkemyksen kanssa siirtymisestä valtiojohtoisuudesta markkinajohtoisuuteen.

Käsitys siitä, että korkealaatuinen ja kestävä julkinen talous on välttämätöntä yksittäisten maiden lisäksi Euroopan unionin kehitykselle olennaisen eurooppalaisen talouden ja yhteiskuntamallin pysyvyydelle, pysyy ja ehkäpä jopa vahvistuu. Uudistettu vakaus- ja kasvusopimus on antanut hyviä tuloksia korjaavan menettelyn osalta ja nyt sen ennalta ehkäiseviä säännöksiä on vahvistettava, myös koordinoimalla interventioita, ennen kaikkea vaikka ei pelkästään euroalueella, suhdanteiden korjaamiseksi ja yhteisillä ja yhdensuuntaisilla tavoitteilla. Kansallista sitoutumista on lisättävä ja määritettävä puitteet ja velvoitteet kansallista tasoa alemmalla julkisen talouden tasolla, mikä herättää huolta johdannais- ja uusien rahoitusvälineiden käytöstä paikallishallinnossa.

On myös tärkeää, että jäsenvaltiot kiinnittävät asianmukaista huomiota keskipitkän aikavälin tavoitteeseen niiden omiin olosuhteisiin sovitettuna talous-, talousarvio- ja finanssipolitiikan erityistavoitteena.

Julkinen talous on asetettava laajempien ja kattavien talousnäkökymien keskipisteeksi. Nämä näkökymät liittyvät läheisesti Lissabonin strategian yhdenmennyihin suuntaviivoihin ja perustuvat investointien, erityisesti inhimilliseen pääomaan, tutkimukseen ja innovointiin, koulutukseen ja ammattikoulutukseen, korkeakoulutus mukaan lukien, terveyteen, infrastruktuuriin, ympäristöön, turvallisuuteen ja oikeuteen tehtävien investointien, tukemiseen. On saatava aikaan aito julkisten infrastruktuuri-investointien eurooppalainen politiikka, jota voidaan rahoittaa myös uusista eurooppalaisista rahoitusvälineistä (kuten Eurobond ja Euroopan investointirahasto).

Mitä tulee väestörakenteen muutoksiin, ei pidä rajoittaa ainoastaan väestön ikääntymiseen (ja syntyvyyden vähenemiseen), kuten ei voida myöskään keskittyä ainoastaan tuotannon

kasvattamiseen keinona suojautua elinkustannusten nousulta, vaan on löydettävä keinoja suojella myös eläkkeitä.

Julkisen talouden laatu ja kestävyys edellyttävät huomion kiinnittämistä sekä tuloihin että menoihin. Mitä tulee tuloihin, on laajennettava veropohjaa, kuitenkin niin, että ei heikennetä progressiivisuuden periaatetta, ja kevennettävä työn verotusta, myös siirtämällä verotaakkaa muille tekijöille ja/tai aloille. Mitä tulee menoihin, on arvioitava olosuhteita, tarpeita ja väestön koostumusta ja otettava huomioon sukupuolinäkökohdat ja väestörakenteen muutokset. Sen sijaan että menoja leikataan yleisesti ja umpimähkäisesti, julkisia menoja olisi järjestettävä uudelleen, myös budjettikohtien uudelleen järjestelyillä ja julkishallinnon nykyaikaistamisella.

Tämä kattaa indikaattorit ja tavoitteet ja arviointijärjestelmän sellaisille talousarviopolitiikoille, joissa yhdistetään varojen myöntäminen ja tulokset. Niiden on perustuttava menetelmälle, jota Euroopan parlamentti on esittänyt ja edistänyt tasa-arvon huomioivan budjetoinnin osalta. Hyvä varainhoito koostuu monista osista. Sen on lähdettävä tilanteen analyysistä ja päädyttävä vaikutuksen arviointiin, mukaan lukien edeltävä ja jälkeinpäin tehtävä vaikutusten arviointi, sekä sopeutustoimiin. Näin lisätään avoimuutta, vertailevuutta ja myös kansalaisten tietämystä, mikä lisää luottamusta ja vastuuntuntoa.

Pyydämme komissiota ja jäsenvaltioita näin ollen kehittämään talousarviopolitiikkojen laadun arviointia ja valvontaa varten koordinoituneita mekanismeja, jotka liittyvät läheisesti vakaus- ja kasvusopimuksen mekanismeihin.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	11.12.2008
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 29 -: 0 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Zsolt László Becsey, Pervenche Berès, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Manuel António dos Santos, José Manuel García-Margallo y Marfil, Donata Gottardi, Louis Grech, Benoît Hamon, Othmar Karas, Wolf Klinz, Christoph Konrad, Sirpa Pietikäinen, John Purvis, Bernhard Rapkay, Salvador Domingo Sanz Palacio, Olle Schmidt, Margarita Starkevičiūtė, Ieke van den Burg, Sahra Wagenknecht
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Mia De Vits, Alain Lipietz, Janusz Onyszkiewicz, Bilyana Ilieva Raeva, Theodor Dumitru Stolojan, Kristian Vigenin
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (178 art. 2 kohta)	Michael Gahler, Monica Giuntini, Catuscia Marini